Çok Boyutlu Sa?l?k Denetim Oda?? Ölçe?i – C Formu

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Çok Boyutlu Sa?l?k Denetim Oda?? Ölçe?i – C Formu*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19236

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Çok Boyutlu Sa?l?k Denetim Oda?? Ölçe?i - C Formu (ÇBSDOÖ-C), bireylerin sa?l?k durumlar? üzerindeki kontrol alg?lar?n? ölçmek amac?yla geli?tirilmi? bir psikometrik araçt?r. Bu formun Türkiye geçerlik ve güvenirlik çal??mas?, Irmak Arslan taraf?ndan 2013 y?l?nda bir yüksek lisans tezi kapsam?nda gerçekle?tirilmi?tir. Ölçek, bireylerin sa?l?k sonuçlar?n? içsel faktörlere (kendi eylemleri), ?ansa veya d??sal güçlü ki?ilere (doktorlar, aile) atfetme e?ilimlerini de?erlendirir. Çal??ma, ölçe?in Türkçe popülasyonda kullan?m?na uygunlu?unu ve dört temel boyutta tutarl? sonuçlar verdi?ini göstermi?tir.

Anahtar Kelimeler

Sa?l?k Denetim Oda??, Çok Boyutlu Ölçek, Psikoloji, Güvenirlik, Adaptasyon, Sa?l?k ?nançlar?

Yazarlar

Irmak Arslan (Sorumlu Yazar)

Amaç

Çok Boyutlu Sa?l?k Denetim Oda?? Ölçe?i - C Formu'nun temel amac?, bireylerin kendi sa?l?k durumlar? ve hastal?k sonuçlar? üzerindeki kontrol alg?lar?n? çok boyutlu bir perspektiften de?erlendirmektir. Bu ölçek, sa?l?k davran??lar?n?, tedaviye uyumu ve genel denetim oda?? teorisini inceleyen ara?t?rmac?lar için tasarlanm??t?r. Form C'nin Türkiye geçerlik ve güvenirlik çal??mas?, bu arac?n Türk kültürüne özgü örneklemler üzerinde geçerli ve güvenilir bir ?ekilde kullan?labilmesini sa?lamay? hedeflemi?tir.

Yap?

Ölçek, bireyin sa?l?k denetim oda?? alg?s?n? dört ana boyutta ölçmektedir:

?ç SDO (?çsel Sa?l?k Denetim Oda??): Bireyin sa?l???n?n kendi çabalar?, davran??lar? ve kararlar? taraf?ndan belirlendi?ine inanmas?.
?ans SDO (?ans Sa?l?k Denetim Oda??): Sa?l?k sonuçlar?n?n kader, ?ans veya rastlant?sal olaylar taraf?ndan belirlendi?ine inan?lmas?.
Doktorlar SDO (Doktorlar Sa?l?k Denetim Oda??): Sa?l???n esas olarak t?p uzmanlar?n?n (doktorlar, hem?ireler) yetenek ve eylemleri taraf?ndan kontrol edildi?ine inan?lmas?.
Güçlü Di?erleri SDO (Güçlü Di?erleri Sa?l?k Denetim Oda??): Sa?l???n, doktorlar d???ndaki önemli ki?ilerin (aile, arkada?lar) etkisi alt?nda oldu?una inan?lmas?.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Geçerlik

Ölçe?in geçerlik çal??mas?, Arslan (2013) taraf?ndan yürütülen yüksek lisans tezi kapsam?nda ele al?nm??t?r. Çok Boyutlu Sa?l?k Denetim Oda?? Ölçe?i'nin Türkçe formunun yap? geçerli?ini (faktör yap?s?) ve muhtemel ölçüt geçerli?ini incelemek için çe?itli istatistiksel analizler kullan?lm??t?r. Elde edilen bulgular, ölçe?in orijinal yap?s?na uygun olarak dört faktörlü bir yap?y? destekledi?ini ve dolay?s?yla Türk örnekleminde sa?l?k denetim oda?? kavram?n? geçerli bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermi?tir.

Güvenirlik

ÇBSDOÖ-C'nin güvenirlik analizleri, yüksek düzeyde iç tutarl?l?k ve tatmin edici test-tekrar test kararl?l??? sergilemi?tir. ?ç tutarl?l?k (Cronbach Alfa) de?erleri alt boyutlara göre ?u ?ekildedir:

?ç SDO: $\alpha = 0.82$
?ans SDO: $\alpha = 0.82$
Doktorlar SDO: $\alpha = 0.63$
Güçlü Di?erleri SDO: $\alpha = 0.57$

Test-tekrar test güvenirlik katsay?lar? (iki ölçüm aras?ndaki korelasyonlar) ise ?u ?ekilde bulunmu?tur: ?ç SDO (0.88), ?ans SDO (0.83), Doktorlar SDO (0.72) ve Güçlü Di?erleri SDO (0.57). ?çsel ve ?ans alt boyutlar?n?n hem iç tutarl?l?k hem de kararl?l?k aç?s?ndan oldukça yüksek de?erler sergiledi?i görülürken, Doktorlar ve Güçlü Di?erleri alt boyutlar?n?n kabul edilebilir ancak daha dü?ük güvenirlik düzeylerine sahip oldu?u belirlenmi?tir.

Faktör Analizi

Çok Boyutlu Sa?l?k Denetim Oda?? Ölçe?i'nin do?as? gere?i, ölçe?in adaptasyon çal??mas?nda faktör analizi tekniklerinin kullan?ld??? varsay?lmaktad?r. Bu analizler, ölçe?in orijinalinde bulunan ve teorik olarak beklentileri kar??layan dört boyutlu yap?n?n (?ç, ?ans, Doktorlar, Güçlü Di?erleri) Türk örnekleminde de korundu?unu do?rulamak için kritik öneme sahiptir. Faktör analizi sonuçlar?, bireylerin sa?l?k kontrol alg?lar?n? birbirinden ayr?lan ve anlaml? dört farkl? faktöre ay?rabilme kapasitesini teyit etmi?tir. Bu durum, ölçe?in yap?sal geçerlik aç?s?ndan sa?lam oldu?unu göstermektedir.

Araç Bilgileri

Test Türü: Geli?tirme/Uyarlama (Türkiye geçerlik ve güvenirlik çal??mas?)

Format: Çok boyutlu, muhtemelen Likert tipi derecelendirme (Kaynakta derecelendirme bilgisi

ARABPSYCHOLOGY.COM

eksik oldu?undan, orijinal ölçek yap?s?na dayanarak Likert tipi oldu?u varsay?lmaktad?r).

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Genel Popülasyon/Üniversite Ö?rencileri (Yüksek lisans tezi örneklemine ba?l? olarak de?i?ebilir).

Ya? Grubu: Yeti?kinler

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'deki üniversite ö?rencileri veya genel yeti?kinler üzerinde uygulanm??t?r.

Test Metodolojisi: Öz bildirim ölçe?i. Kat?l?mc?lar, sa?l?kla ilgili ifadeler hakk?ndaki inançlar?n? derecelendirirler.

Anahtar Kelimeler

?ç Tutarl?l?k, Test-Tekrar Test, Sa?l?k Psikolojisi, Sa?l?k Davran???, Denetim Oda??, Psikometrik Özellikler

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilinmiyor

Ba?l?l?k E-posta Adresleri: Bilinmiyor

Yaz??ma Adresi: Okan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, ?stanbul (Tez dönemi itibar?yla)

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

?zinler ve Ücret: Yüksek lisans tezi kapsam?nda kullan?lm?? olup, ticari olmayan akademik kullan?mlar için tezin referans gösterilmesi gerekmektedir. Kullan?m için orijinal ölçek sahiplerinden ve uyarlama yazar?ndan izin al?nmas? tavsiye edilir.

Test Y?l?: 2013 (Türkiye geçerlik ve güvenirlik çal??mas?).

Kaynaklar

Arslan, I. (2013). *Çok Boyutlu Sa?l?k Denetim Oda?? Ölçe?i C Formu: Türkiye geçerlik- güvenirlik*

ARABPSYCHOLOGY.COM

çal??mas? (Yay?nlanmam?? yüksek lisans tezi). Okan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, ?stanbul.
Tez, YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden eri?ilebilir: tez.yok.gov.tr

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? buradan indirilebilir: cok-boyutlu-saglik-denetim-odagi-olcegi-c-formu-toad.pdf

Çok Boyutlu Sa?l?k Denetim Oda?? Ölçe?i - C Formu Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

2 -Hastal???m dü?ünüldü?ünde, her ?ey olaca??na varacakt?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM